

Recensie

09-10-2017

Truska Bast: Uw wil geschiede

ISBN

978 90 214 0670 I/NUR 320

Uitgever:

www.querido.nl

Pagina's:

296, paperback

Prijs:

€ 19,99

Inhoud: Verhalen van mannen en vrouwen die, als kind tussen 1945 en 1970 onder de hoede van religieuzen gesteld in katholieke kostscholen, terecht kwamen in een systeem dat draaide om gehoorzaamheid en deugd. Hoe binnen de kloostermuren macht en misbruik van macht – onopgemerkt- naast elkaar konden bestaan, wordt aan de hand van gedegen historisch onderzoek en gelaardeerd met persoonlijke verhalen van mannen en vrouwen die hun herinneringen in 2016 en 2017 met de auteur deelden, gefileerd. Truska Bast (1970) Studeerde Nederlands en journalistiek. Behalve als schrijver en journalist werkt de auteur als docent op het gebied van *life writing*.

De auteur is als protestant ook via de media in de jaren 2010 en 2011 geconfronteerd met de omvang van het machtsmisbruik en seksueel misbruik binnen de Rooms Katholieke Kerk. Zij is zich gaan verdiepen in de vragen: “Hoe kon het dat zulke jonge kinderen door hun ouders aan wildvreemden werden toevertrouwd?” en “Hoe kon het, dat deze ouders niets aan hun kinderen zagen of merkten als ze in weekenden en vakanties naar huis kwamen?”. “Hoe kon het, dat het ene kind zich gevangen wist in de netten van dit systeem en het andere de vlucht naar voren kon maken, dankzij de goede opleiding en omstandigheden?”

De auteur heeft zich voordat zij de pen ter hand nam goed ingelezen in vakliteratuur over de effecten van dit leven binnen kloostermuren, getuige een 18-tal pagina's noten die verwijzen naar boeken, wetenschappelijke studies, literatuur, documentatie en archiefmateriaal. Daar maakt zij dankbaar en gedegen gebruik van en toont de verbanden tussen de effecten van een verfoeid opvoedsysteem aan.

Dit is dus een ander boek geworden, dan alleen maar een bundel zielige en/of vrolijke internaat verhalen. Hoewel het boek eigenlijk leest als een documentaire over de wurgende sfeer in de diverse gesloten gemeenschappen, blijf je dankzij de vakkundigheid van deze jonge auteur geboeid van begin tot eind. Het boek leest, dank zij de gefragmenteerde persoonlijke verhalen en omsloten door beschrijvingen van de machtsuitoefening der paters en nonnen, eigenlijk als een thriller. De schrijver neemt je mee de trappen op, de imposante deuren door naar de kilte en het verdriet diep onder de dunne dekentjes op de slaapzalen.

Doordat 23 oud-pupillen van kostscholen (11 vrouwen en 12 mannen) in het heden hun herinneringen in spreektaal hebben verteld, is dit een doorwrocht authentiek document geworden, waarin je als lezer duidelijk wordt, waarom die ouders hun kinderen weg deden: soms omdat het chique gevonden werd, soms omdat het gezin te groot was en de lastigste eruit werd geplukt, vaak omdat ouders gewoon geen tijd hadden om voor hun grote katholieke gezin te zorgen. Was dit dan

laksheid? Nee, binnen het tijdsbeeld van toen was het in bepaalde kringen gewoon usance om een kind op kostschool te doen. De meeste kinderen kregen dit gewoon als voldongen feit te horen en moesten hun koffertje pakken. Soms werd er eentje alleen maar door een dienstmeisje afgezet voor het bordes en moest ze maar afwachten wat er boven gebeurde. Ontluisterend zijn de verhalen over het machtsmisbruik en in een enkel geval het seksueel misbruik. Hoe het voelt om als kind emotioneel verkracht te worden leidt tot trauma's, zo toont de auteur aan.

Kinderen werden systematisch ontworteld uit hun thuisbasis. Was je afkomstig uit een solide gezin, dan kon je daar in de weekends nog wel op terugvallen, was je thuisbasis minder stevig, dan stond je alleen. Meermaals wordt beschreven dat weekenden naar huis als strafmaatregel werden ingetrokken. Alle vertellers verhalen van straf en schaamte, omdat ze thuis niets kwijt konden over wat hen werd aangedaan 'omdat ze het wel verdiend zouden hebben'. Er bleek vaak slechts summiere communicatie tussen ouders en de verzorgers te bestaan. In één berucht internaat wordt het systeem van 'de rode kaart' beschreven die thuis in de bus viel als zoonlief voor straf het weekend op kostschool moest blijven.

Niet alleen de lijfstraffen die –niet alleen- jongens in dit soort internaten moesten ondergaan, het hele gewraakte opvoedsysteem wordt gefileerd door de schrijfster. Van meet af aan neemt ze je mee de refter in, aan tafel achter een bord internaatvoer, ze maakt je getuige van de dreigementen, de wrede uitsluiting via het roddelcircuit tussen m.n. nonnen en kostschoolmeiden, van de uitsluiting vroeger thuis tot het "anders zijn dan wij" in het heden. "Ze vonden dat ik nou wel genoeg had verteld" klaagt een vertelster, toen ze haar oudere zusters weer eens probeerde te vertellen over het leven op kostschool.

Het getuigt niet alleen bij deze vrouw van veel moed om toch de wortels van dit kwaad te willen onderzoeken, het aan de kaak te stellen door een klacht in te dienen bij de kerk én te moeten omgaan met (vaak) een slechts gedeeltelijke erkenning van de klacht door de Klachtencommissie van de RK Kerk. Velen hebben gelukkig hun erkenning wél gekregen via de helder beschreven "Drieluik Herstel Bemiddeling", een vorm van mediation tussen klager, aangeklaagde en bemiddelaar.

Ik heb veel geleerd uit dit boek. Omdat ik zeer veel getuigenissen heb gehoord en gelezen in mijn werk voor slachtoffers van kerkelijk kindermisbruik, heb ik geleerd, dat je hier ook van kunt herstellen, mits je goed opgevangen en begeleid wordt. Dit boek is een helder en overtuigend hulpmiddel daarbij, omdat het toont, hoe trauma's ontstaan en kunnen blijven bestaan. Maar ook hoe je ervan los kunt komen en erdoor kunt groeien.

Ik hoop dat Truska Bast nog een boek wil schrijven rondom dit thema: de kinderen, die niet "omdat het zo hoorde naar kostschool moesten", maar die door kinderrechtters geplaatst werden in RK kindertehuizen en internaten moeten ook hoognodig hun verhaal kwijt kunnen bij Truska aan tafel. Zij zullen hun afschuwelijke geschiedenissen veilig weten bij haar. Hun verhalen zijn bij deze schrijfster in goede handen. Zij begrijpt ondanks de openheid die zij betracht ook de waarde van uiterste discretie naar haar moedige bronnen. Een must voor wie nog kan en wil herstellen van –een of meerdere vormen van- misbruik waarover nooit verteld mocht en kon worden!

Dank Truska, voor dit heilzame boek!

Klaske Metaal, Stichting KLOKK.

ORIGINEEL KLOKK